

SLOVENSKI NAROD

Ishaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 20 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davki posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištevno: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Korupcijonizem

V ospredju se nahaja problem korupcijonizma. Boj zoper korupcijo je postal bojno geslo in politične stranke so pričele pod to devizo živahno kampanjo zoper vladno. Nedeljski shod v „Unionus“ naj bi bil pričetek velike kampanje, ki jo vodi ožji opozicijski blok.

Korupcijonizem je pojav sodobnega političnega življenja ne le pri nas, marveč domala v vsej Evropi. Razpasel se je v političnih strankah in razjeda državni organizem, vzbuja med množicami vedno bolj naraščajoče nezaujanje do politikov in političnega udeleževanja sploh. Pripomogel je bistveno k odvračanju od parlamentarizma, k pojavu, ki gre danes kot najmodernejša politična epidemija po Evropi in ki se obrača po pomoč k projektom diktature. Vse ono, kar se je izvršilo v Italiji in na Grškem, v Španiji in na Poljskem, a zadnje dni na Portugalskem in zraven še ono, kar se sličenega pripravljalo na drugih, doslej še manj inficiranih državah, je v veliki, brzokone največji meri posledica degeneracije političnega udeleževanja, posledica korupcijonizma.

Pri nas v Jugoslaviji imamo korupcijonizma obilo, tega se ne da prikriti. Ako pa trdi opozicijski blok, da je korupcija samo v vladinih vrstah, je seveda to enostranost in neobjektivnost; ako bi se pa našel nekdo, ki bi preiskal pojav korupcije strogo objektivno za neko določeno dobo, bi našel te čedne pojave pač v mnogih strankah, in tudi opozicija bi ne ostala samo med obtoževanji. Seveda je v radikalnih krogih razmeroma največje tveganje, saj je to edina stranka, ki je bila dolgo vrsto let na vladni, poveličani brez prave kontrole, domala vedno v takih kombinacijah, ki so ji dajale odločilno besedo, da je mogla kriti tako dobre kakor tudi slaba dejanja svojih članov. In krila jih je le prepozostost. Vsa leta izza osvobodjenja leži ta mora korupcijonizma nad državo in zadržuje njen normalen napredek. Vsi pošteni elementi v vseh strankah so to obsojali in še obsojajo ter iskali sredstev, kako priti do sanacije.

B. V odgovoru na vprašanje, kako najti remediuro, pa je jedro korupcijskega problema. Opozicijski blok se je lotil posla, kakor je med politikmi najenostavnejše; borbo zoper vladno je ojačil sedaj z argumenti, da je treba vladno večino večkrat korupcijonizma in jo nadomestiti z vlado poštenja in reda. Tako parolo bi mogla izdati nove stranke, ki bi imele čisto preteklost in voditelje, ki bi sami po sebi dajali garancijo za boljše vodstvo državnih poslov. Stare stranke, osobito take, ki se nahajajo v najstrastnejšem boju z vladno že od nekdanj, so kaj slabo prikladne za protikorupcijsko kampanjo, zakaj publika ostane skeptična napram njihovim stranknim motivom. Izrabljanje korupcijonizma v partizanske svrhe je zelo opasno sredstvo, kajti ne le da vzbuja nezaujanje, marveč lahko ojači celo vladno skupino samo, ker preprečuje notranje čiščenje in olajšuje, da si „korupcijonisti“ z naglašanjem potrebe strankarske discipline zoper partizanske napade zopet utrdijo svoje pozicije.

Pri nas se vidi sedaj jasno, kako potrebno je, da se menjavajo na vladni stranke, in da je brezpozorno potrebna medsebojna kontrola. Nobena stranka ne bi smela imeti sigurnosti, da je nasprotnik ne more zamenjati na vladni, marveč bi morala računati s tem, da bo morala zares dajati odgovor za svoja dejanja. Potem bi šele imeli nujnost, da vsaka stranka one ljudi, ki so se v čemerkoli kompromitirali, izloči, ker bi se sicer sama kot celota kompromitirala. S tega stališča bi bil nedvomno razkorjak radikalne stranke koristen za državo, ako nima zdravi del v njej toliko moralne in faktične sile, da izloči inficirane člane same. Toda opasnost je, da izrabljanje korupcijonizma v politične svrhe ne doseže celo nasprotnega efekta in ne oteži ozdravljenja. Naj bi imeli to na umu vsi oni, ki jim je zares za uničenje te poglavne rane našega političnega življenja.

RADIKALNI SHOD V MARI-BORU

— Beograd, 1. junija. Današnja „Politika“ javlja, da namerava radikalna stranka prirediti shod v Mariboru. Na ta shod, katerega datum še ni določen, imajo priti eden radikalni minister in poslanca Krsta Marič in Andra Protić.

Popolno politično mrtvilo

Parlament dela le navidezno. — Za kulisami se mrzlično pripravljajo nove borbe. — Davidović demantira vesti o pogajanjih z radikali.

— Beograd, 1. junija. Politično življenje je doseglo danes svoj minimum. Povsod vlada stagnacija, v skupščini pa moreča monotonost. Politični krogi še vedno v podrobnosti analizirajo nedeljske politične govore raznih strankarskih voditeljev. Veliko zanimanje vzbujajo tudi v današnji „Politiki“ objavljeni razgovor z bivšim ministrskim predsednikom g. Pašićem. Pašićeve izjave so predmet živahnih komentarjev. Nekateri listi so javili, da se namerava g. Pašić v kratkem definitivno umakniti iz političnega življenja zlasti z ozirom na svoje zdravje, češ da ne more več prevzeti nikake odgovorne in važne politične vloge. Večina politikov podčrtava, da je izjava g. Pašića zelo odločna in vidijo v njej napoved skorajšnjega končnega obračuna med g. Pašićem in Radićem. Razdor med obema voditeljema vladnih strank je zavzel take dimenzije, da je

nemogoče nadaljno uspešno sodelovanje radikalov in HSS.

G. Ljuba Davidović je danes novinarjem izjavil, da so vesti o pogajanjih med radikali in njegovo skupino neutemeljene. Takih pogajanj stranka ni vodila, niti jih ne vodi in jih ne bo vodila. Davidović smatra, da forsirajo te vesti radikali sami, da bi zopet pritiskali na radićevce in jih prevarili.

Današnja seja Narodne skupščine je bila mrtva in monotona. Otvorjena je bila ob 10.30 in je trajala poldruga uro. Na dnevnem redu je bilo 10 poročil odbora za prošnje in pritožbe. Vsa poročila so bila sprejeta z večino glasov. V zbornici se je nahajalo zelo malo poslancev. Pred prihodom na dnevni red je skupščina priznala nujnost interpellacije poslanca Dimitrija Vujića (zemljorad.) o železniški progi Topčider-Obrenovac. Za nujnost se je izjavil tudi prometni minister sam.

Nikola Pašić o protikorupcijski kampanji

Zanimive in značilne izjave šefa radikalne stranke. — Motivi gg. Ljube Davidovića in Ljube Jovanovića. — „Tudi moj sin mora v zapor!“ — Nove politične kombinacije.

— Beograd, 1. junija. Današnja „Politika“ objavlja na uvodnem mestu daljši razgovor svojega sotrudnika s šefom narodnoradikalne stranke g. Nikolo Pašićem. Intervju je singliran z začetnicami V. M.

G. Nikola Pašić najprej omeni, da namerava v kratkem odpotovati v Karlove vire, kjer ostane štiri tedne. Od tam gre za 15 dni v francosko kopalnico Evians les Bains. Dan svojega odhoda g. Pašić ni točno označil. Najbrže potuje v Karlove vire še le po ratifikaciji nebnihskih pogodb v Narodni skupščini. Glede proslave 80-letnice je g. Pašić izjavil, da je pripravil nemu odboru dana popolna svoboda, da priredi proslavo 22. junija t. l., kakor je bilo prvotno določeno in to tudi brez njega, ali pa jo odgodi na poznejši datum.

Glede politične situacije je g. Nikola Pašić povdarjal:

„Akcijska g. Ljube Davidovića in tovaršev proti narodnoradikalni stranki z geslom borbe proti korupciji je nepredviden političen manever. Naravno je, da se je znašel med njimi tudi g. Ljuba Jovanović, ki ga neka gospoda iz vrst ožje opozicije uporablja kot slepo orodje v borbi proti radikalni stranki. Politično delovanje g. Ljube Jovanovića ne izpira, niti iz načel morale, niti iz načel poštenja. Ako bi mi bil jaz, ko me je 25. aprila pred glavnim odborom prošil, da mu oprostim njegovo nedopustno postopanje proti radikalni stranki in proti meni kot strankinemu šefu, takrat res oprostil, tedaj bi bil jaz in moja stranka pošten in on bi sedel z nami in bi bil veren soudeležnik te naše „korupcije“. Ker pa tega nisem storil, vidi g. Ljuba Jovanović, ki je napravil težak greh proti radikalni stranki, naenkrat korupcijo v naših vrstah in govori o njej na shodih to, v kar sam ne veruje.

Kakor sem že enkrat dejal, je g. Ljuba Jovanović gotovi gospodarski gospodi iz opozicije le orodje v borbi proti radikalni stranki. In to je vse!

Kar se tiče g. Ljube Davidovića, ne bi on danes imel o ničemer govoriti, da nima onega mojega sina, ki mu služi za politične inspiracije. G. Ljuba Davidović se obreza na mojega sina. Toda g. Ljuba Davidović bi vsem napravil največjo uslugo, ako bi mojega sina formalno obtožil pred državnim sodiščem. To je v ostalem tudi njegova dolžnost napram državi, do katere čuti po njegovem mnenju samo on pravo ljubezen ter meni, da jaz te ljubezni ne čutim. Ako gospod Ljuba Davidović tega ne stori, ima vsak državljani te države pravico smatrati, da je g. Ljuba Davidović porabil mojega sina edino za to, da popularizira sebe in svojo stranko in da diskreditira radikalno stranko in mene.

Končno mora biti g. Ljubi Davidoviću znano, da pristaja zaščita materialnih državnih interesov glavni kontroli, ki je po zakonu dolžna varovati državni interes in dvigati zadevne obtožbe.

Apeliram na narod, da se ne da zapeljati jasnimi političnimi intrigami!

Sotrudnik „Politike“ je nato vprašal g. Nikolo Pašića, kakšno stališče zavzema napram obsodbi svojega sina radi tiskovnega delikta. G. Pašić je kategorično in s posebnim poudarkom izjavil:

„Ker se tiče obsodbe mojega sina radi tiskovnega delikta, bom v slučaju, da višje instance potrdijo sodbo prvega sodnika, sporočil svojemu sinu, da pride takoj, ko postane sodba izvršljiva, v domovino in prestane kazen v Požarevacu ali kje drugje. To mora storiti, tudi ako je moj sin. Ako moj sin ne pride domov in ne nastopi kazni, mu odrečem vsako pomoč. Smatram, da od mene glede tega ne more nikdo več zahtevati.“

G. Nikola Pašić je za tem kratko preciziral svoje stališče in razmerje do g. Stepana Radića. Sotrudnik „Politike“ ga je namreč opozoril na Radićev govor v Klanicu in Pregradu, kjer je g. Radić navajal neko izjavo g. Pašića povodom razprave o občinskem zakonu v ministrskem svetu. G. Radić je trdil, da se je takrat obravnava vprašanje, ali more biti Nemec odnosno Madžar občinski načelnik. Pri tej priliki je po Radićevi izjavi baje g. Pašić pripomnil, da bi bilo treba leta 1918. vse Svabe in Madžare poklati oziroma izgnati. G. Pašić je na to Radićevu trditve kratko odgovoril:

„Eto, vidite, kam zalde g. Radić, ko se poslužuje takih neresnic. Če se končno razbije sporazum s skupino g. Radića, bo za posledice izključno odgovoren on sam.“

Sotrudnik „Politike“ je dalje vprašal g. Pašića:

„Ali je mogoče, da pride do vladne krize? Ali je radikalna stranka pripravljena, da eventualno sodeluje s skupinami današnje opozicije?“

G. Pašić je odgovoril:

„Narodno-radikalna stranka načeloma pristaja na sodelovanje z vsako politično skupino, ki stoji na terenu vidovanske ustave. Nasprotno ne bi mogli pristati na sodelovanje s skupinami, katerih delovanje je naperjeno proti ustavi. Radikalna stranka tudi ne more sodelovati s skupino okoli g. Ljube Jovanovića, ki nima v narodu nobene zaslombe. Radikali sprejemajo sodelovanje z vsako skupino, toda pod pogojem popolne iskrenosti in lojalnosti. Brez iskrenosti in brez lojalnosti ne more radikalna stranka stopiti v nobeno kombinacijo.“

VELIKA TATVINA NA POŠTI

— Beograd, 1. junija. Na pošti v Velikem Bečkereku je bila včeraj izvršena velika tatvina. Izginili sta dve vreči po 100.000 dinarjev. O tatovini ni sledu.

VELIKA PONEVERBA V ŠABCU

— Beograd, 1. junija. V javnosti vzbuja splošno senzacijo velika poneverba, ki jo je izvršil finančni uradnik Rudolf Korosec v Šabcu. Poneveril je 330.000 Din ter brez sledu izginil. Za njim je izdana tiralica.

Italija proti francoski-jugoslovenski zvezi

Mussolini si hoče zagotoviti prevladujoč vpliv na Balkanu in odklanja francoski predlog o trozvezi med Francijo, Italijo in Jugoslavijo. — Važna Ninčičeva posvetovanja v Parizu.

— Pariz, 30. maja. Vaš dopisnik doznava iz zanesljivega vira, da je vprašanje sklenitve prijateljske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo naletelo na velike ovire in težkoče, čeprav obstoja dobra volja za to na eni in drugi strani. Težkoče prihajajo od strani Italije. Francoska diplomacija se odločno zavzema za enotno trozvezno pogodbo med Francijo, Italijo in Jugoslavijo. Ta pogodba naj bi temeljila na načeli Locarna. Nasprotno zahteva Italija, da se sklene posebna pogodba med Italijo in Jugoslavijo. V tem ožiru Italija pojasnjuje svoje stališče na ta način, da je v vprašanju zveze z Jugoslavijo kot sosedo bolj interesirana in specialno vezana na Balkan po gospodarskih razmerah. Vodilni krogi na Quai d'Orsayu tolažijo postopanje Italije tako, da hoče imeti Mussolini v vprašanju Balkana in zveze z Jugoslavijo svobodne roke in odklanja vsak tuj vpliv, tudi vpliv Francije. Italija je v vprašanju trozveze zelo nepristopna in glede svojih zahtev nepopustljiva. Z ozirom na splošni položaj pa je pričakovati, da pride končno do prijateljske zveze med Francijo in Jugoslavijo kljub odporu Italije.

— Beograd, 31. maja. Iz Pariza prihajajo privatna poročila o misiji zunanjega ministra dr. Ninčiča v Parizu, kjer je razvil živahno diplomatsko akcijo. Poleg važnih konferenc, ki jih je imel z vodilnimi francoskimi politikmi, je dr. Ninčič imel tudi važne sestanke z

vsemi pariškimi poslaniki Male antante. Te je dr. Ninčič poučil o vprašanju francosko-jugoslovenske zveze. Z njimi je razpravljati tudi o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s problemi prihodnjega sestanka Društva narodov, na katerem bo Mala antanta nastopala solidarno.

Izredno važen sestanek je imel g. dr. Ninčič v Parizu s poslovnim odpravnikom tamošnjega italijanskega poslanstva g. Sumontejem. G. Sumonte velja za enega najposposobnejših italijanskih diplomatov in je igral že važno vlogo v odnošjih med Italijo in Jugoslavijo v preteklosti in to v oni dobi, ko so bili ti odnošaji zelo napeti. Njemu gre namreč zasluga, da se je sklenila prva prijateljska pogodba med obema državama, na podlagi katere je Italija končno dobila Reko. G. dr. Ninčič in g. Sumonte sta izmenjala svoje misli glede vseh vprašanj, ki interesirajo Jugoslavijo, Francijo in Italijo. Italijanska diplomacija je sploh zadnji čas v Parizu razvila živahne akcije. G. Sumonte je zadnje dneve večkrat poseil Quai d'Orsay. Po navodilih iz Rima je g. Sumonte francoski vladi pojasnil stališče italijanske vlade napram sporazumu o prijateljstvu, ki naj bi se sklenilo med Francijo, Italijo in Jugoslavijo in ki naj bi dobil naslov „Trozveza med Italijo, Francijo in Jugoslavijo“. To zvezo zlasti zagovarja g. Briand in g. dr. Ninčič.

Zagonetni dogodki na Poljskem

Maršal Pilsudski je bil z večino večino izvoljen za predsednika republike, a je izvolitev odklonil. — Iz strahu pred atentatom? — Nejasna in kritična situacija.

— Varšava, 1. junija. Posrečeni prevrat maršala Pilsudskega je včeraj dobil svojo sankcijo. Poljski parlament in senat sta na včerajšnji skupni seji pod predsedstvom sejmkega maršala Rataja izvolila maršala Pilsudskega z 292 glasovi za poljskega državnega predsednika. Njegov protikandidat poznajski vojvoda Bninski je dobil 193 glasov, 61 poslancev pa se je vzdržalo glasovanja. Pilsudski je bil torej z absolutno večino izvoljen. Za njega so kompaktno glasovali člani vseh levičarskih strank in narodnih manjšin, poleg tega pa še velik del Witoveve stranke. Desničarske stranke so prvotno kandidirale na predsedniško mesto univ. prof. in bivšega cesarskega namestnika za Galicijo dr. Mihaela Bobrinskkega, ki pa je kandidaturu odklonil, nakar so desničarji proglasili vojvodo Bninskega za svojega kandidata.

Seja sejma in senata je bila ob 10.15 svečano odprta. Poslanci in senatorji so bili polnoštevilno zbrani. Varnostne oblasti so ukrenile vse, da se je volitev mirno in brez vsakega terorja izvršila. Močne varnostne straže so ves čas seje krožile v bližini parlamenta. Vsa okolica je bila zastražena po policiji in vojaštvu, tako da bi bil nemogoč vsak poskus motiti volitev.

V nedeljo in včeraj dopoldne so se na prestolici Poljske vršile velike manifestacije za Pilsudskega. Nepregledne množice so korakale po ulicah z državnimi zastavami in napisi: „Živel maršal Pilsudski!“

Okoli poldne je zavladala povsod velika napetost. Vse je nervozno pričakovalo končnega izida volitev, ki so trajale tri ure. V prvih popoldanskih urah je bil naposled objavljen rezultat. Množice so sprejele izvolitev Pilsudskega z burnimi ovacijami in viharnim veseljem.

Sredi popoldneva pa je kakor blisk z jasnega prišla vest, da Pilsudski izvolitve ni sprejel. Sprva ni hotel nihče verjeti, a vest so potrdile tudi posebne izdaje varšavskih dnevnikov, ki so kratko poročali:

„Za državnega predsednika izvoljeni vojni minister maršal Pilsudski je poslal sejskemu maršalu Rataju sledeče pismo:

„Gospod maršal! Zahvaljujem se Narodni skupščini na izvolitvi, drugi izvolitvi v mojem življenju, ki je tako s svojim glasovanjem legalizirano moje zgodovinsko delovanje. Zal nisem v položaju izvolitev sprejeti, ker mi je še premočno pred očmi usoda umorjenega državnega predsednika Narutowicza, katerega nisem mogel obvarovati pred njegovo strašno smrtjo. Premočno vpli-

va na mene tudi brutalni napad na moje otroke. Moja vest mi ne dopušča, da sprejem izvolitev in zato prošim za odreditve novih volitev. Pilsudski I. r.“

Izjava maršala Pilsudskega, da ne sprejme izvolitve, je vplivala konsterajajoče, tako na stranke leve kakor na stranke desnice, ker je prišla vsem nepričakovano. Prebivalstva se je poistla prava panika, ki se je polegla šele proti večeru, ko so se pojavili na ulicah novi manifestacijski sprevodi, ki so jih organizirali delavci in oficirji. V sprevodih so nosili napise, ki prosijo Pilsudskega, da sprejme izvolitev.

Sejmki maršal dr. Rataj je v prisotnosti ministrskega predsednika Bartla izjavil novinarjem, da je maršal Pilsudski izvolitev za državnega predsednika odklonil in da je ta njegov sklep nepreklicen. Sejmki maršal je zato odredil nove volitve, ki se vrše danes.

Današnji jutranji listi pišejo, da je bil v nedeljo zvečer poskušan atentat na maršala Pilsudskega. Maskirani ljudje so se približali maršalovi vili v Sulejovki ter pričeli streljati. Maršalov adjutant je s stražami prepodil napadalec in poslal maršalu, ki se je slučajno nahajal s svojo soprogo v Varšavi, obširne poročilo. Smatra se, da je ta dogodek vplival na maršalovo odločitev, da ne sprejme državnega predsedstva.

Položaj je danes docela nejasen. Pilsudski vztraja na svoji odklonitvi in priporoča kot svojega kandidata univerzitetnega profesorja Moszickcega iz Lvova, ki ga pa desnica in centum odklanjata. Edini kandidat, na katerega bi se morda zedinile vse stranke, bi bil maršal Rataj, a ta kandidature noče pod nobenim pogojem sprejeti. Zato je treba računati s tem, da bodo današnje volitve končale negativno in se bodo morale še ponoviti.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Curih 10.96276—11.00275, Praga 167.80—168.80, New York 56.496—56.796, Pariz 167.80—168.80, London 275.55—276.75, Trst 213.11—214.31, Berlin 13.4975—13.5375, Dunaj 800.75—804.75.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.10, Pariz 16.55, London 25.12, New York 526.18, Milan 19.575, Praga 15.30, Dunaj 73.

Trst: Beograd 46.25—46.50, Pariz 84.50 do 85, London 127.70—127.80, New York 26.75—26.85, Praga 77.375—78, Curih 508 do 510, Dunaj 370—373.

Gospodarstvo

Naš vojni dolg Ameriki

Dne 3. maja je bila podpisana v Washingtonu med Zedinjenimi državami in Jugoslavijo pogodba o ureditvi vojnih dolgov. Naš vojni dolg Ameriki znaša po tej pogodbi 62.850.000 dolarjev. Vračunana je glavica in obresti. Naša država se obveže, da izda Ameriki 62 bonov v skupni vrednosti 62.850.000 dolarjev. Prvi bon v znesku 200.000 dolarjev poteče 15. junija 1925. Do 15. junija 1937 so ti boni ne obrestujejo. Od 1. 1926 do 1930 se računajo po 200 tisoč dolarjev. Nato pogresivno naraščajo. Bon za 1. 1934 se glasi že na 300 tisoč, za 1. 1928 na 400 tisoč, za 1. 1943 na 604 tisoč, za leto 1952 na 801 tisoč dolarjev. Sele 1. 1962 znaša 1.018.000 dolarjev. Zadnji bon, čigar rok poteče 15. junija 1987, se glasi na 2 milijona 406.000 dolarjev. Pri sklenitvi pogodbe je plačala naša država Ameriki 7.112.39 dolarjev.

Od 15. junija 1937 se računajo obresti, in sicer po 0,12 % letno, od 1. 1940 do 1954 po 0,50 %, od 1. 1954 do 1957 po 1 %, od 1. 1957 do 1960 po 2 %, dalje pa po 3,50 %. Prvih 12 let torej ne plačamo nobenih obrestí, zadnjih 27 let pa moramo plačevati 3,50 % letnih obrestí. Obresti bodo največje 1. 1987, ko narastejo na 84.210 dolarjev. Dolg se plačuje v zlatih dolarjih, vendar pa lahko naša država 30 dni pred potekom plačilnega roka prosi, da se ji dovoli plačilo v poljubnih obveznicah, ki so bile izdane po 6. aprilu 1927. Te obveznice se računajo po nominalni vrednosti. Plačilo se lahko tudi odgodi, vendar pa ima naša država pravico do te olajšave šele po 15. juniju 1937. O tem je treba obvestiti Ameriko najmanj 90 dni pred potekom plačila nega roka. Plačilo se more odložiti največ za dve leti. Za preloženja odplačila se računja 4,25 % letne obresti.

Novosadska blagovna borza

V nedeljo se je vršila redna glavna skupščina novosadske blagovne borze, na kateri so poedini funkcionarji poročali o poslovanju v preteklem letu. Iz poročila borzne uprave posnemamo, da je zavzel naš izvoz lani kljub gospodarski krizi in gaznim drugim težkočam na mednarodnem trzišču čvrsto in realno pozicijo. Lani smo izvozili raznih produktov za 8.904.500.000 dinarjev. Največ je šlo v inozemstvo naše koroze, in sicer 101.127 vagonov v vrednosti 2.055.661.520 D. dalje pšenice 16.995 vagonov v vrednosti 501.464.626 Din in ostalega žita 3575 vagonov v vrednosti 80 milijonov 974.076 Din.

Celokupni promet borze je znašal lani 23.500 vagonov in 41 mt. stotov. Največji promet je bil s korozi, in sicer 17.097 in pol vagona. Pšenice je bilo prodano 4852 vagonov, mlinskih izdelkov pa 1321 vagonov. Promet je bil za 1540 vagonov večji kot leta 1924. Največji promet je bil v maju, najmanjši pa v decembru. Na efektivnem tržišču je bilo prodano za 4.978.000 Din vrednostnih papirjev. Borza se je udeležila tudi

vseh akcij, ki so bile namenjene zboljšanju splošnih gospodarskih razmer. Tako je sklenila v oktobru širšo anketo, katere so se udeležili delegati beogradske, zagrebske in ljubljanske blagovne borze, novosadske, osijeke in velikobeleške trgovske zbornice in raznih drugih gospodarskih ustanov. Na anketi se je razpravljalo o uvedbi termnske trgovine. Izvoljen je bil stalni odbor, ki mu je bilo poverjeno, da pripravi vse potrebno za uvedbo termnske trgovine. Borzna uprava je pokrenila v Beogradu tudi akcijo za izenačenje uzanc za vse blagovne borze v naši državi.

Borzna uprava je začela graditi novo poslopje, ki bo do konca letošnjega leta dovršeno, tako da se preseli borza 1. decembra v lastno poslopje. Iz poročila finančnega odbora je razvidno, da je znašala celokupna aktivna borze 31. decembra 1925 2.830.655,70 Din. Končno je bilo izvoljenih 5 novih članov uprave, 3 člani finančnega odbora in 49 članov borznega razsodišča.

VIMEČETE SKOZ OKNO

če kupite nogavice brez žigov, ki jih eden par nogavic z žigom in znambo (rebo, modro, zeleno ali sivo) „ključ“ traja tako dolgo kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepičate se!

—g Gospodarska kriza in neizplačane menice v Sarajevu. Gospodarska kriza se opaža tudi na velikem številu neizplačanih menic. Od 10. januarja do 5. maja je bilo v Sarajevu protestiranih 812 menic v skupni vrednosti 11.500.000 Din in v tuji valuti okrog 1 milijon Din.

—g Akcija naših izvoznikov. To dni se bo vršila pod predsedstvom Ljube Srečkovića po letni skupščini prva seja združenja naših izvoznikov. Na tej seji se bo razpravljalo o vseh aktualnih problemih, ki so v zvezi s predstoječo izvozno sezono.

—g Neposredni davki. Od 1. januarja do 31. marca so znašali neposredni davki 80.275.166,44 Din, dočim je bilo v proračunu predvideno 124.999.999,98 Din. Država je torej dobila na neposrednih davkih 44 milij. 724.838,54 Din manj kot je pričakovala.

—g Nov železniški tarif v Avstriji. Glavni parlamentarni odbor je usvojil predlog avstrijske vlade o zvišanju blagovnih tarifov na železnice. Zvišanje stopi v veljavo 1. julija.

—g Dobave. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 8. junija t. l. ponudbe za dobavo 10 sodov ca. 1700 kg vulkanske olje. — Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani se bo vršila 30. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 5 komadov predorskih telefonov za karavanski predor, dne 1. julija t. l. pa glede dobave 6000 kilogramov bombaža za čiščenje strojev. Natančnejši podatki v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

To in ono.

Profesor Edvard Babak umrl

V Brnu je umrl v nedeljo zjutraj redni profesor filozofije na Masarykovi univerzi, bivši rektor te univerze in prvi rektor živinozdravniške visoke šole dr. Edvard Babak. Z njim je izgubila češka znanost enega najodličnejših znanstvenikov, učiteljev in organizatorjev.

Pokojni je bil rojen 1. 1873. Že leta 1903, se je habilitiral na Karlovi univerzi v Pragi za splošno filozofijo; štiri leta pozneje je postal izredni profesor leta 1919 pa redni; obenem je bil profesor filozofije na živinozdravniški visoki šoli. Njegovo plodnosno delovanje se pa ni omejilo samo na dve visoki šoli. V Brnu ni kulturne ustanove, kateri bi pokojni ne bil posvetil svojih sil. Ves čas je bil ravnatelj fiziološkega zavoda, podravnatel biološkega instituta, dekan in opetovano tudi rektor medicinske fakultete in živilno-zdravniške visoke šole. Urejeval je vse publikacije medicinske fakultete in do zadnjega čas tudi revijo »Priroda«. V številnih razpravah se je pečal z eksperimentalno mehaniko in inervacijo dihalnih kretanj na široki bazi primerjalne fiziologije. V teh vprašanjih je postal strokovnjak svetovnega imena.

ITALIJANI NA TRIGLAVU

se niso mogli dovolj načuditi, da je moglo trditi DRAGO SCHWAB LJUBLJANA, izdelovati tako krasne športne obleke za tako nizko ceno.

V zakladnici ruskih carjev

V neki zakatni moskovski ulici se nahaja zakladnica, v kateri so zbrane dragocennosti zadnjega ruskega cara. Močna vojaška straža čuva dotično poslopje in samo v izrednih slučajih se odpro vrata zakladnice, kamor razun sovjetskih funkcionarjev navadno nihče ne sme stopiti. Lani, povodom 200-letnice ruske akademije znanosti, je sovjetska vlada dovolila inozemskim učenjakom, da si ogledajo te divne dragocennosti, ki predstavljajo ogromno premoženje.

Sovjetska vlada je hotela prodati te dragocennosti; ko so se raznesle po inozemstvu vesti o njenem namenu, so prihiteli od vseh strani juvelirji, da sklenejo dobre kupčije. Predno so si ogledali carske zaklade, so morali obleči posebne plašče brez žepov in gub. Te plašče so jim pazniki za vratom tesno zavezali, na hrbtu pa zapeli tako, da bi nihče ne mogel skriti dragulja. Sovjetska vlada namreč ni zaupala inozemskim juvelirjem misleč, da

so po dolgih prstih v sorodu z boljše viškimi komisariji.

Največjo dragocennost zakladnice predstavlja carska krona, ki jo je izdelal leta 1796 francoski juvelir Duval. Okrašena je z divnimi indijskimi dragulji in velikim rubinom. Manjša carska krona datira iz časov cara Pavla I. Tudi ta je okrašena z dragulji. Carsko žezlo je okrašeno z znamenitim dijamantom »Orlov«. Poleg tega je v zakladnici krasna zlata verižica reda sv. Andreja in dragocena ovratna verižica Katarine Velike.

Vesti o prodaji carskih dragocennosti so v zadnjem času zopet potihnile. Pod ceno jih sovjetska vlada neče dati, takih bogatašev pa danes ni, da bi jih lahko kupili za pravo vrednost.

Kdo več govori

Moški ali ženska? — Ponešrečen poskus rešitve tega problema.

Kdo govori več: ženska ali moški? Večina moških smatra, da so ženske mnog bolj zgovorne; te zopet trdijo, da to ni res, ampak da moški več govorijo, kar je opažati na ulici, v gledališču in v vsem javnem življenju. Žene da so zgovorne le med sabo. Nekaj ameriški čudak, ki je hotel na vsak način rešiti to svet pretrpetujuče vprašanje, je napisal pravkar knjigo, v kateri pripoveduje o svojih statističnih poskusih in ugotovitvah. Poskusil je srečo s telefonskimi celicami, katere je nadziral, da ugotovi, kdo več in dalj časa telefonira, moški ali ženska.

Prva telefonska javna govorilnica je bila prazna. Po 10 minutah čakanja je stopil v celico debelušast gospod z aktovko in ostal v celici 2 minuti. Za njim je stopila v celico dama, ki je govorila 10 minut brez prestantka. Sledeča ženska je govorila 20 minut. »Torej ženske!« — je vzklil naš statističar in odšel v bližnjo pivnico, da se malo okrepča. — V pivnici je sedel poleg telefonske celice in čakal, kaj bo. V celico je najprej stopil gledališki igralec in telefoniral 6 minut. Medtem se je pojavil dolg, suhljast gospod, ki je nestrpno bil na vrata celice, dokler ni igralec nehal govoriti. Suh gospod je ostal v celici pol ure. Sledila mu je dama, ki je govorila v kabini 3 minute, neki novinar za njo pa 12 minut. »Torej vendar moški!« — je popravil statističar svojo sodbo in odšel v vežo velikega hotela. Tu je zapazil vrsto žensk, ki so čakale, da lahko telefonirajo. Statističar je čakal dve in pol ure, da so se ženske razvrstile. Štirje moški so govorili 51 minut, dočim je deset žensk govorilo 181 minut.

Že je hotel statističar oditi domov, ko je opazil, kako drvi elegantna dama v telefonsko celico. Sklenil je počakati še na njo. Čakal je 20 minut, čakal 25

minut, dame ni bilo iz kabine. Iz radovednosti je končno odprl vrata in opazil damo pri — pudranju in šminkanju. Statističarja ni razočaralo pudranje in barvanje samo, kakor to, da je bila sedaj postavljena na glavo vsa njegova teorija, ker ni vedel, ali ni tistih 10 žensk opravljalo v telefonskih celicah isto opravilo, dočim je smatral, da govorijo v telefon.

Mož je obupano odložil vprašanje na boljše dni, ko bo imel več sreče. Pereči problem razmerja med moško in žensko zgovornostjo pa je še vedno ostal nerešen.

Mož s 100 ženami

Newyorška policija je aretirala pustolovca in goljufa res mednarodnega kalibra. Ni večje policijske direkcije v civiliziranem svetu, ki bi ga še ne bila zasledovala s tiralicjo. To je neki Sigmund Engel, star okrog 40 let. Specializiral se je na ogoljufanje lahkovernih žensk vseh starosti in vseh slojev, ki so mu nasedale kakor muhe na lim in mu vse verjele, da postanejo njegove žene. Bajle je teh njegovih žrtev preko 100.

Engel je nastopal pod najrazličnejšimi imeni in naslovi. V Avstriji in v Nemčiji se je izdal za ameriškega dolarskega milijonarja Shorta, v Ameriki pa kot avstrijski grof Engel. Vmes se je izdal tudi za diplomata, za bančnega ravnatelja, za filmskega režiserja. Vtihoapljal se je v premožne meščanske rodbine, se zaročal s hčerkami in izvajal denar in dragocennosti. Kakih 15 krat se je tudi res poročil, ako ni mogel priti drugače do »nevestinega« premoženja, po poroki pa je vsakokrat kmalu izginil brez sledu. Ves čas po vojni je na ta način sijajno živel in si za starost nabral že lepo premoženje. Enkrat je bil na Dunaju že aretiran, pa je tako spretno simuliral blaznost, da so ga oddali v umobolnico, od koder pa je kmalu ušel in nadaljeval s svojimi sleparijami.

Računajo, da je svoje lahkoverne žrtve ogoljufal za zneske, ki znašajo v naši valuti okrog 5 milijonov dinarjev. Ameriške oblasti, ga bodo zdaj pač skrbno čvale, da se mu ne bo zopet posrečilo pobegniti.

Originalne potrebščine za Opalograph.

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gesietner Cyklostil.

Lud. Baraga LJUBLJANA Tolef. 980 Selenburgova 6

KRAPINSKE TOPLICE
poleg Zagreba, Hrvatska. 42° C termalna voda in blato zdravilo revmo, protin, ischias, ženske bolezni itd. Stanovanje s popolno oskrbo dnevno Din 50.— do 80.— za osebo. V pred-in po sezoni znatni popusti. Vojna glasba ter druge zabave. Kopeli doma, lastna elektr. razsvetljava in tako dalje. Več pove in prospekte daje kopališčna uprava Krapinske toplice. 64 T

Generalno zastopstvo
„Mikiphon“
edinega žepnega aparata na svetu, precizno švicarsko delo, išče zastopnika za Ljubljano in eden del Slovenije. — Interesenti s kapitalom dobe pobližja navodila v hotelu Union, soba št. 84. 1670

OPOROČILO.
Opozarjamo s tem vse posode, industrije in veletrgovce, da gospod Emil Kamžič ni pooblaščen v imenu podpisanega društva nobenih poslov sklepati niti sprejemati plačila. Isti gospod nima koncesije za vodstvo informacijskega urada „Creditreform“. Istega išče zagrebška policija radi večkratnih poverb. Društvo „Creditreform“ Zagreb za zaščito protiv štetnega davanja vjerasije.

Pomladne novosti
nogavice v raznih barvah, žepne robce, čipke, rokavice, naramnice, palice, gumbe in potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter nahrbtnike.
NAJNIZJE CENE. NAJNIZJE CENE.
JOŠIP PETELINC
LJUBLJANA 65-1
(ob vodi) blizu Prešernovega spomenika.

RADIO
aparate in sestavne dele ima v zalogi
FRANC BAR. Ljubljana, Cankarjevo nabrežje šte. 5

Dvokolesa
znamk „Tribuna“, „Diamant“, „Favor“, „Styrja“, „Frera“, „Bianchi“, „Reorda“, „Champion“, „Prestor“, „Legnano“ v različnih vrstah pnevmatik najnižje vrste „Dunlop“, „Michelin“, „Pirelli“ itd. Najnovejši modeli in najnižje cene. — Ceniki franco; prodaja na obroke. — F. Batelj, Ljubljana, Karlovska c. 4. 107/T

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf — Hugon Hibber Ljubljana, Valvazorjev trg. 71/T

Nemščino
poučuje gospod. — Ponudbe pod „Nemščina/1375“ na upravo „SL Narodna“. 1375

Gospo!
Kuharice in služkinje dobiti najlažje v njihovem zavetišču, v zavodu sv. Marte, ki je v Streliški ulici, poleg Mestnega doma

Razpis
gradbenih del vodovoda za občino Zagorje.

Podpisana občina Zagorje razpisuje s tem pismeno ofertalno oddajo vseh gradbenih del in dobav pri napravi občinskega vodovoda na dan **15. junija**. Popis potrebnih količin gradbenih izvršitev in materiala se dobi pri podpisani občini za znesek Din 500, kjer so razpoloženi na vpogled tudi vsi podrobni načrti vodovoda. V predstojećem popisu količin gradbenih izvršitev in materiala je vstavit na označenih mestih obvezne enotne cene, ter na podlagi istih izračunati posamezne postavke, ter označiti tudi končne svote. Ponudba, opremljena s kolkom za 20 Din se mora izročiti z vnanjo oznabo: „Ponudba za gradnjo vodovoda Zagorje, ponudnik NN“ občini po pošti, ali pa neposredno v roke gerenta občine Zagorje v občinski pisarni. Na ponudbo, došle označene dne po 12. uri, se ne bo oziralo. Vsak ponudnik mora položiti pri občinski blagajni najkasneje do 10. ure kavcijo 5% (odnosno tuji državljani 10%), ponujene svote, bodisi v gotovini, ali pa v vrednostnih papirjih, oziroma v garancijskem pismu kake prvostvorne banke. Občina si pridrži pravico izbrati enega izmed ponudnikov tudi, ako bi njegova ponudba ne bila najnižja. O izidu oddaje se ponudniki pismeno obvestijo.

Županstvo občine Zagorje,
dne 29. maja 1926.

Franc Petrin
posesnik in lesni trgovec
ki je v soboto, dne 29. maja ob 2. uri zjutraj, po kratki bolezní, previden s tolažili sv. vere, star 68 let, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v ponedeljek dne 31. maja 1926 ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Kacijana na Rečici, kjer se bodo obenem služile sv. maše za dušnice.
Rajnkoga priporočamo v blag spomin in molitve.
Spodnje Podbrzje, dne 31. maja 1926.
Marija Petrin, soproga. — Franc, Ivan, Marija, Jožip, Minka, sinovi. — Franciška, Jožipina, Ana, Marija, Amelija, hčere. — Ivan Petrin brat. — Marija Jerđi, sestra. Ostali sorodniki.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana
Dnevna cena 15 in 20 kopitov c. 2 (vsebuje tuširno „Lupa“) Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmjerne. 78-T
Najnovejši opremljeni izum potrošitelja pitnega svežnjaka.
„AIDA“ z novo žarnico
200-500 svet. moči. — Nežarna poraba potrošitelja. Svel kakor elektrika! „AIDA“ se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, kol, cerkev, dvoršč, vrlov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjšo in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glasno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma **SVARO i drug** ZAGREB, Preraditeljska ulica 1 — Iščemo zaupne zastopnike — ZAVAROVANJE

L. Mikuš
Ljubljana, Tolef. št. 15
proučite naše kataloge in cenike ter se prepričajte, da smo najboljše in najnižje cene.